

Det er en ny tid – for Danmarks forsyning med energi

Største fødevarer- og energikrise siden 1945

Forslag til hurtig forøgelse af produktionen af grøn energi

Til Folketingets Udvalg for Klima, Energi og Forsyning og de energipolitiske ordførere for folketingets partier

Undertegnede **Frandsbjerg Energy** v/Søren Rasmussen og **Halmselskabet Danmark a.m.b.a.** v/ adm. direktør Lars Lund Hansen og udviklingsdirektør Hans Otto Sørensen sender hermed et forslag til, hvorledes vi hurtigt kan øge vores egenproduktion af energi betydeligt. Det vil sikre en større uafhængighed af import, sikre forsyningerne af energi og det vil give et stort bidrag til den grønne omstilling.

Indledning

Hvis vi meget hurtigt, det vil sige i løbet få uger, tager de rigtige beslutninger, kan vi få en markant forøgelse af energiproduktionen i løbet af det næste halve/hele år. Det kræver nogle konsekvente beslutninger, og det kræver nytænkning på flere områder, således at nuværende blokeringer kan hæves. Vi repræsenterer to større firmaer, med hver især sine betydelige erfaringer med frembringelse af energi og fødevarer i Danmark og EU, og vil fortsætte dette sammen i et betydeligt udvidet samarbejde. Vi er af den opfattelse, at med de rigtige, meget hurtige beslutninger, kan vi på meget kort tid øge produktionen signifikant. Konkret har vi nedenstående 3 forslag, som vi gerne kommer til et snarligt foretræde i Udvalget, ligesom vi også, med kort frist, er parat til separate møder med de enkelte energiordførere. Det er vigtigt, at de 3 forslag ses i en betydelig sammenhæng.

Forslag 1: Forøgelse af produktionen af biogas

Biogasanlæg i Danmark er i dag under hastig opbygning. Hastigheden skal speedes op, og følgende overvejelser bør indgå heri. Alle biogasanlæg baseret på især gylle fra landbrugets husdyr har behov for et middel til at booste produktionen. Hidtil har dette været en række let omsættelige restprodukter fra industrien, såsom glycerin, fiskeaffald, pulp og lignende, samt majsensilage fra landbruget. Der er imidlertid ikke tilstrækkeligt med sådanne produkter på markedet, og med den tilstundende fødevarerforsyningskrise i verden er dyrkning af majs til energi ikke hensigtsmæssig. Der skal derfor tænkes anderledes. Landbruget har en særdeles stor ekstra ressource i halm, der i dag ikke udnyttes. Rigtigt anvendt har vi her en meget stor mulighed for en signifikant og hurtig forøgelse af biogasproduktionen.

Alle biogasanlæg får mulighed for omgående at indlede byggeri af tanke, der vil øge tankkapaciteten med 50 %. Da anlæggene allerede har tilladelse til at være hvor de er, er placeringen intet problem, og tilladelsen til udvidelsen klares derefter med en hurtig vedtaget

særlov i Folketinget, der uden yderligere forhold giver en ubetinget tilladelse til omgående påbegyndelse, således at alle normale procedurer sættes ud af kraft. Dette sker med henvisning til rigets sikkerhed og forsyningsikkerhed i den nuværende krigslignende situation.

Der er to mulige veje at gå, som helt klart bør kombineres.

- A. Tankene indrettes med speciel omrøring, der er målrettet halmtilsætning. Halmen forbehandles på biogasanlægget med specielle maskiner, haybustere eller fodermixervogne med indbyggede snittere. Når denne metode anvendes, er der behov for en længere opholdstid i reaktortanken/tankene. Derfor skal der bygges flere tanke. Såfremt denne metode bruges, kan der opnås en forøgelse af gasproduktionen på 30 – 50 % på det enkelte anlæg. Vi vurderer, at vi på den måde kan udnytte ca. 150.000 tons ekstra halm eller mere allerede i den kommende vinter. Et ton halm kan give 200 m³ gas.
- B. Der er i dag anlæg i Danmark, der kan forbehandle halmen, så den er velegnet til anvendelse i biogasanlæg. Dette kan ske ved enten brikettering eller pelletering. Gennem en sådan proces "lukkes" halmen op, således at mikroorganismene i reaktortanken meget nemmere kan udnytte de gode stoffer i halmen og producere gassen og således speede processen op. Vi vurderer, at hvis beslutningen træffes nu, kan vi til vinter udnytte ca. 140.000 tons halm ekstra på denne måde. Dette vil kunne øge biogasproduktionen med mere end 50 % på det enkelte anlæg. Udover de ekstra tanke på biogasanlæggene kræver det investeringer på halmforberedningsanlæggene. Det er der allerede ved at blive taget beslutninger om, og det kan ske meget hurtigt, så det kan være på plads inden vinteren. Landbruget har den maskinmæssige kapacitet til at øge den bjærgede halmmængde, og vi har halmmængderne på marken (og de kommer jo hvert år igen), samt den nødvendige viden og vilje til at gøre dette.
- C. Med et hurtigt skifte fra majs til halm i biogas, vil det frigive i niveau 50.000 hektar til fødevarereproduktion. Verden har nu 4 år i streg ikke produceret de mængder basis fødevarer som korn og majs, der er forbrugt i verden; så lagrene svinder meget hurtigt ind. Med en krig i Ukraine oven i denne situation, **skal der handles nu og inden danske marker bliver tilsået i april**. Priserne på korn er mere end fordoblet de seneste 30 dage. Der kan skabes mere energi og fødevarer på same tid, hvis vi handler rigtigt og omgående.

Forslag 2: Tilslutningen af energianlæg til forsynings-/ledningsnettet

- A. Der er pt flere forhindringer, som gør, at ingen VE-anlæg kan tilsluttes elnettet. Der er fremlagt forslag til ændringer af betaling for nettilslutning, som først er på vej i høring. Herefter skal man til at finde ud af hvordan det skal virke og hvordan man arbejder med dette. Det vil betyde at mange 100MW sol og vind forsinkes med ca. 2 år. Man bør forlænge de gældende regler i 2 år, sådan vi kan få de ventende VE anlæg tilsluttet i en fart.
- B. Et eksempel på denne situation er, at Eurowind Energy for 6 måneder siden fik byggetilladelse til 11 større vindmøller i Ikast-Brande kommune. Der blev søgt nettilladelse

med det samme, men herefter er der intet sket, absolut intet. Vi får bare at vide, at ingen rigtig ved, hvordan det nye system skal virke i praksis. Ja, og firmaet kan ikke bestille møllerne, før der er klarhed om pris på nettilslutningen, osv. Ja, møllerne kunne være rejst i 2022. Nu bliver det nok i 2024/2025. 500-1500MW sol og vind havner i samme situation det næste års tid. Derfor er omgående handling påkrævet!

- C. Hele området om nettilslutning bør vendes på hovedet og der bør tages en proaktiv tilgang og planlægge behovet for de kommende 5-10 år. Ellers vil omstillingen, der kan laves på 5-8 år, tage mindst 20 år.
- D. Vi har kendskab til mere end 300MW landvind, der ikke kan bygges grundet klager fra kirker og klager til Naturklagenævnet, som ikke er behandlet. Klager, der enten efter 2-4 år bliver underkendt på meget tyndt grundlag, eller der er sket procedureændring i den periode, det har ventet i nævnet. Dette er urimeligt for alle parter og enormt dyrt for samfundet.

Fødevarerforsyningsikkerheden

Det er vigtigt, at vi, af al magt, søger at opretholde forsyningsikkerheden for fødevarer, globalt set. Allerede nu ses eksorbitante prisstigninger på korn og andet. Med krigen i Ukraine og manglende tilsåning af kæmpe landbrugsarealer der, vil krisen ubønhørligt accelerere over det kommende år. Derfor er løsningen ikke at tage jord ud af almindelig landbrugsdrift for at producere andet end fødevarer. Tværtimod bør dyrkningen på alle danske jorder intensiveres i den nuværende ekstremt vanskelige situation. Da vi er i en fødevarer- og energikrise på samme tid, kræver det nytænkning og samarbejde på tværs. Derfor bør al udtagning af jord til skovrejsning, braklægning, etc. udsættes indtil videre eller stoppes helt og øjeblikkeligt. Kun sådan kan vi sammen bidrage til at mindske de katastrofale virkninger af den kommende krise i forsyningen af basale fødevarer.

Vi har teknologien, virksomhederne og landbruget i Danmark til at klare opgaven. Det kræver blot at rammerne kommer på plads hurtigst muligt.

Søren Rasmussen

Lars Lund Hansen

Hans Otto Sørensen

Direktør Frandsbjerg Energy

Adm. Direktør

Udviklingsdirektør

Næstformand Eurowind Energy

Halmselskabet Danmark

Halmselskabet Danmark

Mobil 20740901

Mobil 40822262

Yderligere oplysninger hos Søren Rasmussen og Hans Otto Sørensen